

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Факультет педагогіки та психології
Кафедра історії

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор із науково-педагогічної роботи
О.А. Кузнецова

28 серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Ступінь бакалавра

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність 014 Середня освіта

Освітньо-професійна програма Середня освіта (Історія, правознавство)

2020-2021 навчальний рік

Розробник: кандидат історичних наук, старший викладач кафедри історії
Ласінська М.Ю.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри історії

Протокол від «26» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри (Рижева Н.О.)

«26» серпня 2020 р.

Анотація

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Теорія та практика наукових досліджень» складена Ласінською М.Ю. відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 014 Середня освіта.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: структура системи, закономірності взаємодії елементів у середині системи і поза нею, закономірність її розвитку, різні властивості та якості цієї системи.

Міждисциплінарні зв'язки: програма змістовно взаємопов'язана з іншими дисциплінами навчального плану підготовки бакалаврів, і, перш за все з дисциплінами «Історія Стародавнього світу», «Історія країн Східної Європи», «Нова історія країн Європи та Америки», «Нова історія країн Азії та Африки», «Релігієзнавство», «Політологія», «Соціологія», «Антропологія».

На вивчення дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредитів ECTS.

Ключові слова: наукове дослідження, методи наукового пізнання, теоретичні дослідження, системний підхід, експериментальне дослідження.

Abstract

The program of study of normative educational discipline "Theory and practice of scientific researches" is made by Lasinskaya M.Y. according to the educational-professional program of preparation of bachelors of a specialty 014 Secondary education.

The subject of study of the discipline is: the structure of the system, the laws of interaction of elements within and outside the system, the laws of its development, various properties and qualities of this system.

Interdisciplinary links: the program is meaningfully interconnected with other disciplines of the bachelor's degree curriculum, and, above all, with the disciplines "History of the Ancient World", "History of Slavic Peoples", "New History of Europe and America", "New history of Asia and Africa", "Religious Studies", "Political Science", "Sociology", "Anthropology".

90 hours / 3 ECTS credits are allocated for studying the discipline.

Key words: scientific research, methods of scientific cognition, theoretical researches, system approach, experimental research.

1. Опис навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>денна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна
Індивідуальне науково-дослідне завдання – презентація за обраною темою	Спеціальність: 014 Середня освіта	Семестр
Загальна кількість годин – 90		2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Ступінь: Бакалавра	Лекції
		10
		Практичні, семінарські
		20
		Лабораторні
http://moodle.mdu.edu.ua/course/view.php?id=2125		-
		Самостійна робота
		60
		Вид контролю: залік

Мова навчання – українська

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання: 30 год. – аудиторні заняття, 60 год. – самостійна робота (33% ~ 67%).

Заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>заочна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна
Індивідуальне науково-дослідне завдання – презентація за обраною темою	Спеціальність: 014 Середня освіта	Семестр
Загальна кількість годин – 90		2-й
http://moodle.mdu.edu.ua/course/view.php?id=2125	Ступінь: Бакалавра	Лекції
		8
		Практичні, семінарські
		2
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		80
		Вид контролю: іспит

Мова навчання – українська

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання: 10 год. – аудиторні заняття, 80 год. – самостійна робота (7 % ~ 93%).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: засвоєння студентами понять про науку, відомостей про стан сучасної науки, розуміння процесу наукової діяльності, оволодіння методичними та методологічними основами наукового дослідження зокрема. Оволодіння програмою курсу сприяє виконанню студентами завдань з інших дисциплін, які передбачають наукові дослідження, узагальнення теоретичного матеріалу і розробку практичних рекомендацій щодо застосування результатів наукового дослідження. Матеріал курсу допоможе при аналізі інформаційних джерел, підготовці курсових і дипломних робіт, статей, доповідей на науково-практичних конференціях.

Завдання курсу:

- розглянути сутність науки та наукового знання, як складових суспільної свідомості;
- розкрити сутність та структуру дослідного процесу;
- ознайомитись з методологією сучасної науки та методами дослідження;
- навчитись проводити та оформлювати наукове дослідження.

Передумови для вивчення дисципліни: «Історія Стародавнього світу».

Навчальна дисципліна складається з 3-х кредитів.

Програмні результати навчання:

ПРН-3. Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел.

ПРН-4. Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.

ПРН-5. Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами.

ПРН-8. Брати участь у плануванні та виконанні наукових досліджень у сфері історії, презентувати результати досліджень, аргументувати висновки.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-6. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК-9. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК-10. Здатність працювати в команді.

II. Фахові:

ФК-1. Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності.

ФК-2. Усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та в різних контекстах.

ФК-3. Усвідомлення соціальних функцій історика, розуміння можливості використання історії для досягнення політичних цілей, в тому числі наслідків зловживання історією.

ФК-4. Здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційно-довідкові видання (бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно-пошукові системи.

ФК-5. Здатність відшуковувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.).

ФК-6. Здатність використовувати релевантні методи опрацювання історичних та археологічних джерел, зокрема інструментарій спеціальних історичних дисциплін, а також сучасні інформаційні технології для обробки історичних даних.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.

Тема 1. Об'єкт, предмет, зміст, завдання та структура курсу. Поняття про науку як форму суспільної свідомості.

Тема 2. Суть та структура наукового знання. Понятійно-термінологічний апарат науки.

Тема 3. Сутність і структура дослідного процесу.

Тема 4. Методологія і методи наукового дослідження.

Тема 5. Організація наукової діяльності в Україні. Особливості наукових досліджень в історичній науці.

Тема 6. Пошук систематизація та оформлення бібліографічних джерел інформації у наукових дослідженнях. Апробація результатів наукового дослідження.

3. Програма навчальної дисципліни

Кредит I. Теоретичні засади курсу.

Тема 1. Вступ до курсу «Теорія та практика наукових досліджень»

Об'єкт, предмет, зміст, завдання та структура курсу. Поняття про науку як форму суспільної свідомості.

Тема 2. Суть та структура наукового знання. Понятійно-термінологічний апарат науки. Наука й наукові дослідження, виникнення та еволюція науки. Теоретичні та методологічні принципи науки. Види та ознаки наукового дослідження.

Кредит II. Методологія і методи наукового дослідження.

Тема 3. Сутність і структура дослідного процесу.

Тема дослідження. Формування (формулювання) мети й завдань дослідження. Наукова інтуїція. Гіпотеза, її місце в дослідженні. Методи наукового дослідження. Науковий аналіз у дослідженні. Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Пошук літератури. Робота в Інтернеті.

Тема 4. Методологія і методи наукового дослідження.

Методи теоретичних досліджень. Методологія теоретичних досліджень. Діалектико-матеріалістичний метод. Аналітичний метод і синтетичний метод. Імовірно-статистичний метод. Методи системного параметра. Індуктивний й дедуктивний методи. Формальна логіка як метод дослідження. Аналогія як метод наукового дослідження. Методи кореляційного аналізу. Методи експериментальних досліджень. Методологія експериментальних досліджень. Методи оцінки вимірів. Методи графічних зображень результатів експериментів.

Кредит III. Організація наукової діяльності в Україні. Особливості наукових досліджень в історичній науці.

Тема 5. Організація наукової діяльності в Україні. Особливості наукових досліджень в історичній науці.

Моделювання і його роль у дослідженні. Ефективність наукових досліджень та його критерій. Розрахунок економічної ефективності наукових досліджень. Впровадження наукових досліджень.

Тема 6. Пошук систематизація та оформлення бібліографічних джерел інформації у наукових дослідженнях. Апробація результатів наукового дослідження.

Бібліографічний апарат наукових досліджень. Правила складання бібліографічного опису для списків літератури і джерел. Правила бібліографічного опису окремих видів документів. Приклади бібліографічного опису окремих видів документів. Розташування бібліографічних описів у списках літератури. Правила наведення цитат і бібліографічних посилань у текстах наукових та навчальних робіт. Пошук інформації у процесі наукової роботи. Електронний пошук наукової інформації. Види наукових публікацій. Наукова монографія. Наукова стаття. Тези наукової доповіді (повідомлення). Наукова доповідь (повідомлення). Правила оформлення публікацій. Використання програми Microsoft Word для оформлення наукових робіт значного обсягу (монографій, дисертацій, авторефератів, підручників тощо).

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Усього	у тому числі		
		о	Л	с
1	2	3	4	5
Кредит I. Теоретичні засади курсу				
Тема 1. Вступ до курсу «Теорія та практика наукових досліджень».	15	2	4	9
Тема 2. Суть та структура наукового знання. Понятійно-термінологічний апарат науки.	15	2	4	9
Разом:	30	4	8	18
Кредит II. Методологія і методи наукового дослідження.				
Тема 3. Сутність і структура дослідного процесу.	15	2	4	9
Тема 4. Методологія і методи наукового дослідження.	15	2	4	9
Разом:	30	4	8	18
Кредит III. Організація наукової діяльності в Україні. Особливості наукових досліджень в історичній науці.				
Тема 5. Організація наукової діяльності в Україні. Особливості наукових досліджень в історичній науці.	15	2	2	11
Тема 6. Пошук систематизація та оформлення бібліографічних джерел інформації у наукових дослідженнях. Апробація результатів наукового дослідження.	15	0	2	13
Разом:	30	2	4	24
Усього годин:	90	10	20	60

Заочна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		го	л	п	лаб	інд
1	2	3	4	5	6	7
Кредит I. Теоретичні засади курсу						
Тема 1. Вступ до курсу «Теорія та практика наукових досліджень».	15	2	2			11
Тема 2. Суть та структура наукового знання. Понятійно-термінологічний апарат науки.	15	2				13
Усього:	30	4	2			24
Кредит II. Методологія і методи наукового дослідження.						
Тема 3. Сутність і структура дослідного процесу.	15	2				13
Тема 4. Методологія і методи наукового дослідження.	15	2				13
Усього:	30	4				26
Кредит III. Організація наукової діяльності в Україні. Особливості наукових досліджень в історичній науці.						
Тема 5. Організація наукової діяльності в Україні. Особливості наукових досліджень в історичній науці.	15					15
Тема 6. Пошук систематизація та оформлення бібліографічних джерел інформації у наукових дослідженнях. Апробація результатів наукового дослідження.	15					15
Усього:	30					30
Усього годин за курс	90					80

4. Теми лекційних занять Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

<i>Кредит 1.</i>		
1	Тема 1. Вступ до курсу «Теорія та практика наукових досліджень».	2
2	Тема 2. Суть та структура наукового знання. Понятійно-термінологічний апарат науки.	2
<i>Кредит 2.</i>		
3	Тема 3. Сутність і структура дослідного процесу.	2
4	Тема 4. Методологія і методи наукового дослідження.	2
<i>Кредит 3.</i>		
4	Тема 5. Організація наукової діяльності в Україні. Особливості наукових досліджень в історичній науці.	1
5	Тема 6. Пошук систематизація та оформлення бібліографічних джерел інформації у наукових дослідженнях. Апробація результатів наукового дослідження.	1
Усього:		10

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1.</i>		
1	Тема 1. Вступ до курсу «Теорія та практика наукових досліджень».	2
2	Тема 2. Суть та структура наукового знання. Понятійно-термінологічний апарат науки.	2
<i>Кредит 2.</i>		
3	Тема 3. Сутність і структура дослідного процесу.	2
4	Тема 4. Методологія і методи наукового дослідження.	2
<i>Кредит 3.</i>		
4	Тема 5. Організація наукової діяльності в Україні. Особливості наукових досліджень в історичній науці.	
5	Тема 6. Пошук систематизація та оформлення бібліографічних джерел інформації у наукових дослідженнях. Апробація результатів наукового дослідження.	
Усього:		8

5. Темі практичних занять Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1.</i>		
1	Тема 1. Вступ до курсу «Теорія та практика наукових досліджень».	4
2	Тема 2. Суть та структура наукового знання. Понятійно-термінологічний апарат науки.	4
<i>Кредит 2.</i>		
3	Тема 3. Сутність і структура дослідного процесу.	4
4	Тема 4. Методологія і методи наукового дослідження.	4
<i>Кредит 3.</i>		
4	Тема 5. Організація наукової діяльності в Україні. Особливості наукових досліджень в історичній науці.	2
5	Тема 6. Пошук систематизація та оформлення бібліографічних джерел інформації у наукових дослідженнях. Апробація результатів наукового дослідження.	2
Усього:		20

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1.</i>		
1	Тема 1. Вступ до курсу «Теорія та практика наукових досліджень».	2
2	Тема 2. Суть та структура наукового знання. Понятійно-термінологічний апарат науки.	
<i>Кредит 2.</i>		
3	Тема 3. Сутність і структура дослідного процесу.	
4	Тема 4. Методологія і методи наукового дослідження.	
<i>Кредит 3.</i>		
4	Тема 5. Організація наукової діяльності в Україні. Особливості наукових досліджень в історичній науці.	
5	Тема 6. Пошук систематизація та оформлення бібліографічних джерел інформації у наукових дослідженнях. Апробація результатів наукового дослідження.	
Усього:		2

6. Лабораторні заняття

Робочим планом не передбачено

7. Самостійна робота

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1.</i>		
1	Тема 1. Вступ до курсу «Теорія та практика наукових досліджень».	9
2	Тема 2. Суть та структура наукового знання. Понятійно-термінологічний апарат науки.	9
<i>Кредит 2.</i>		
3	Тема 3. Сутність і структура дослідного процесу.	9
4	Тема 4. Методологія і методи наукового дослідження.	9
<i>Кредит 3.</i>		
4	Тема 5. Організація наукової діяльності в Україні. Особливості наукових досліджень в історичній науці.	11
5	Тема 6. Пошук систематизація та оформлення бібліографічних джерел інформації у наукових дослідженнях. Апробація результатів наукового дослідження.	13
Усього:		60

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1.</i>		
1	Тема 1. Вступ до курсу «Теорія та практика наукових досліджень».	11
2	Тема 2. Суть та структура наукового знання. Понятійно-термінологічний апарат науки.	13
<i>Кредит 2.</i>		
3	Тема 3. Сутність і структура дослідного процесу.	13

4	Тема 4. Методологія і методи наукового дослідження.	13
<i>Кредит 3.</i>		
4	Тема 5. Організація наукової діяльності в Україні. Особливості наукових досліджень в історичній науці.	15
5	Тема 6. Пошук систематизація та оформлення бібліографічних джерел інформації у наукових дослідженнях. Апробація результатів наукового дослідження.	15
Усього:		80

8. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання складається з двох напрямів :

I – підготовка та захист контрольної роботи (для студентів ЗФН);

II – підготовка доповіді з висвітленням проблем (для студентів ДФН).

9. Форми роботи та критерії оцінювання

Зміст курсу поділений на 3 кредити. Кожний кредит включає в себе лекції, семінарські заняття, самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу даної частини курсу.

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка ECTS	Сума балів	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Критерії оцінювання відповідей на студентів на семінарських заняттях

Враховується:

- рівень осмислення навчального матеріалу;
- рівень сформованості аналітичних умінь і концептуальних підходів;
- повнота розкриття питання, логіка викладу, культура мовлення;
- використання додаткової літератури;
- порівняння, зв'язок із практикою, висновки.

Бали	Критерії оцінювання
"Відмінно" – 5	Досконале знання та розуміння понятійного апарату з тієї чи іншої теми, вільне оперування різноманітними класифікаціями. Відповідь на поставлені питання повна, насичена глибокими та розгорнутими судженнями. Викладений матеріал має доказовий, логічний і послідовний характер. Студент володіє способами концентрованого викладу матеріалу. Демонструє творче застосування знань при переформатуванні запитання. У відповіді майже не трапляються мовленнєві помилки.

"Добре" – 4	Відповідь майже повна, має усвідомлений та достатньо розгорнутий характер. Понятійна основа базується на обраній класифікації. Відповідь структурована, проте наявні окремі помилки у послідовності викладу. Недостатньо виваженою та аргументованою є доказова база. Студент вільно оперує знаннями, може застосовувати їх у новій навчальній ситуації. У відповіді трапляються окремі мовленнєві помилки.
"Задовільно" – 3	Відповідь неповна, фрагментарна. Знання мають недостатньо стійкий та послідовний характер. Вони застосовуються переважно для виконання завдань репродуктивного характеру. У відповідях відсутні посилання на фундаментальні дослідження з певної проблеми. Відповідь має формальний характер, відсутня чіткість, структурованість. Студент використовує лише окремі знання у новій навчальній ситуації. У відповіді наявні фактичні та мовленнєві помилки.
"Незадовільно" – 2	Студент неспроможний відтворити інформацію у певній послідовності. Оперує лише загальними фразами. Відтворює лише окремі фрагменти, називає лише розрізнені факти, дає відповідь у формі висловлювання (судження). Наявні грубі фактичні та мовленнєві помилки.

Розподіл балів, які отримують студенти

Кількість балів у кінці семестру повинна складати від 150 до 300 балів (за 3 кредити), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний розподіл балів, які отримують студенти за 3 крд.

Поточне оцінювання та самостійна робота						КР	Накопичувальні бали/ Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	100	300/ 100
50	50	50	50	50	50		

Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 б.

9. Засоби діагностики

Діагностика і контроль засвоєння програмного матеріалу здійснюється за кредитно-трансферною системою. Оцінка успішності знань студентів здійснюється в двох формах: поточний контроль (письмові роботи – реферати, контрольні) і підсумковий контроль (залік).

а) поточний контроль за роботою та рівнем знань та вмінь через усне та письмове опитування;

б) письмові контрольні та самостійні роботи;

в) тестові завдання;

г) співбесіди на консультаціях.

10. Методи навчання

Усний виклад матеріалу, наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, порівняльний аналіз; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки).

11. Рекомендована література

Базова

1. Альтшулер Г,С, Творчество как точная наука. –М.:Сов радио,1979.- 175с.

2. Андреев И.Д. О методах научного познания, «Наука», М., 1964.-184с.
3. Баскаков А.Я., Туленков Н.В. Методология научного исследования: Учебное пособие.-К.: МАУП, 2002 — 216с.
4. Берней И.И. Основы научных исследований. Практика исследовательской работы: Учебное пособие. — Калинин:КПИ, 1989.100с.
5. Бируля А.К. Методы научной работы. ХАДИ. Харьков, 1964.- 51с.
6. Гжегорчик А. Популярная логика, «Наука», М., 1965. -107с.
7. Горкіна Л.П., Чумаченко М.Г. Перерваний поступ: віхи історії економічної науки в Україні. — Актуальні проблеми економіки №4, 2008. С.12-28.
8. Грушко И.М., Сиденко В.М. Основы научных исследований — 3-е изд., перераб и доп. — Харьков: Вища школа. Изд-во при Харьк. Ун-те, 1983.-224с.
9. Закин Я.Х., Рашидов Н.Р. Основы научного исследования. — Ташкент: Укитувчи, 1979. — 182с.
10. Ирина В.Р., Новиков А.А. В мире научной интуиции. «Наука». Москва, 1978.-192с.
11. Калиновський М.И. Методы научного исследования. Методические указания. — Харьков. — Издание ХИИТа.-1979.-55с.
12. Капица П.Л. Эксперимент, теорія, практика.-2-е узд., испр.-М.: Наука, 1977.-351с.
13. Косолапов В.В., Щербань А.Н. Оптимизация научно-исследовательской деятельности. «Наукова думка». Киев, 1971.-296с.
14. Матейко А. Условие творческого труда. «Мир»,М., 1970.-320с. 15. Налимов В.В. Теория эксперимента, «Наука», М., 1971.-208с.
16. Основы научных исследований : Учеб. Для техн. Вузов/ В.И. Крутов, И.М. Грушко, В.В. Попов. Под ред. В.И. Крутова, В.В. Попова. — М.: Высш. Шк.,1989.-400с.ил.
17. Основы научных исследований Сидоренко В.М., Грушко И.М., Харьков, издательское объединение «Вища школа», 1977.200с.
18. Рачков П.А. Науковедение. — М.:Изд-во Моск. Ун-та, 1974.- 242с.
19. Сидоренко В.М., Грушко И.М. Основы научных исследований., Харьков, 1983.-224с.
20. Сытник В.Ф. Основы научных исследований.-к.: Вища школа. Головное изд-во, 1978.-182с.
21. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій: Посібник.-К. Академвидав, 2004. — 208с. (Альма-матер)
22. Канторович Л.В., Горстко А.Б. Оптимальные решения в экономике. «Наука», М., 1972.-229с.

12. Інформаційні ресурси

1. [OsnjvyMetDoslilKolesnykov2011.pdf \(isp.kiev.ua\)](#)
2. [Methodology Zatserkovny Tishayev Demidov.pdf \(isp.kiev.ua\)](#)
3. [Методологія наукових досліджень | НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА» \(zp.edu.ua\)](#)
4. [konversky osn metod ta org nayk dosl.pdf \(univ.kiev.ua\)](#)
5. [Лекція 1: НАУКА І НАУКОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ \(univer.kharkov.ua\)](#)
6. http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/6945/2/in_to_sr_lecture.pdf